

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อยกร่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

มีรายละเอียดดังนี้

สรุปผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 2 กิจกรรม

มีผลสรุป ดังนี้

1. ผลระดมความคิดเห็นในกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และ แนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า สภาพปัญหา การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เกิดจากผู้เรียนบางส่วนมีปัญหาในด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีสาเหตุของปัญหาการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ

ประณการศึกษาที่เกิดจากผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมดูแลและสถานศึกษายังขาดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านค่านิยมหลักที่ชัดเจนและต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการจัดการศึกษาและการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน และสถานศึกษาควรมีแนวทางการจัดกิจกรรมปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนอย่างหลากหลายต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมประจำวัน จัดทำโครงการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน สอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นต้นโดยเปิดโอกาสให้ชุมชน หรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มากขึ้น

2. การศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ทั้ง 5 ภูมิภาค 5 สถานศึกษา มีการดำเนินการ 3 กิจกรรม คือ 1) การศึกษาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 2) การสังเกตการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา และ 3) การสัมภาษณ์ระดับลึกผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อทราบแนวทางการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน 5 กิจกรรม ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมตรวจสอบติดตาม 4) การร่วมประเมิน 5) การร่วมปรับปรุงแก้ไข และ 6) การร่วมสะท้อนผล และการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน 2) การบูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ 4) การสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน และ 5) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การยกย่องและตรวจสอบคุณภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 กิจกรรม

มีผลสรุป ดังนี้

1. ผลการสังเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการพัฒนา
 ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลเป็นกรอบต้นแบบการบริหาร
 แบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และกรอบต้นแบบการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ
 ประถมศึกษาได้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 4 กิจกรรม ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ
 ท้องถิ่น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมตรวจสอบติดตาม
 และ 4) การร่วมสะท้อนผล และกรอบต้นแบบการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ
 ประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการ
 พัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน 2) การบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และ 4) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ผลการยกย่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลัก
 ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และองค์ประกอบ
 ของการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่ได้จากการศึกษาดูงานสถานศึกษา
 ที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จากขั้นตอนที่ 1 มาหลวมรวมกับกรอบต้นแบบ
 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และกรอบต้นแบบการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียน
 ระดับประถมศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา
 ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 4 กิจกรรม ดังนี้
 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ
 3) การร่วมตรวจสอบติดตาม และ 4) การร่วมสะท้อนผล และกรอบต้นแบบพัฒนา
 ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการ
 กับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน 2) การบูรณาการเข้ากับการจัด
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และ 4) การบูรณาการเข้ากับ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของ
 ผู้เรียนระดับประถมศึกษา มีความเป็นรูปธรรมสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติกิจกรรมที่สามารถพัฒนา
 ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ให้เกิดคุณภาพอย่างยั่งยืน มาจัดทำเป็นร่างคู่มือ
 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

3. ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อพิจารณาร่างคู่มือการบริหาร
 แบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้นำผล
 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาพัฒนาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ร่างคู่มือ
 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา
 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 4 กิจกรรม ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ได้แก่
 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมติดตาม และ 4) การร่วมสะท้อนผล และ

การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การบูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันของสถานศึกษา และ 4) การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนนั้น มีกระบวนการขั้นตอนถูกต้อง มีการเรียงลำดับขั้นตอนการดำเนินการเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่ดี มีการกำหนดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน เหมาะสม สะดวกเป็นไปในทางปฏิบัติ และเกิดประโยชน์ในการจัดกิจกรรม สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนให้เกิดคุณภาพ และประสิทธิภาพได้

4. ผลการตรวจสอบร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการตรวจสอบความถูกต้องร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านการใช้ภาษา และรูปเล่ม 3) ด้านการนำไปใช้ และประโยชน์ และ 4) ด้านแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลัก พบว่า ร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน มีความถูกต้องผ่านเกณฑ์การหาคุณภาพ

4.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ในการประเมินร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา รวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.58$) ด้านประโยชน์ ($\bar{X} = 4.57$) และด้านเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.54$) ตามลำดับ

5. ผลการทดลองใช้ (Try Out) ร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และกลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีผลสรุป ดังนี้

กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ข้อที่ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ และข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์การผ่านตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด กลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้
หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และข้อที่ 11 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ
ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์การผ่านตามที่สถานศึกษากำหนด คือ
ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาผลการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

มีผลสรุป ดังนี้

1. ผลการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน
ระดับประถมศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก คือ ผู้เรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 และกลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีผลสรุป ดังนี้
กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลัก
ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ข้อที่ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อที่ 3 กตัญญู
ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ และข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จัก
เคารพผู้ใหญ่ หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์การผ่านตามที่
สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของ
ผู้เรียนทั้งหมด

กลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลัก
ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ข้อที่ 2 ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงาม
เพื่อส่วนรวม ข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และข้อที่ 11
มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอาย
เกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์
การผ่านตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่า
ร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา
ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อ
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนที่ส่งผลต่อผู้เรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.24$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการบริหาร จัดการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.16$) และอันดับสาม คือ ด้านงบประมาณและวัสดุในการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.15$) เท่ากัน และเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าระหว่าง 0.13–0.24 แสดงว่า แต่ละด้าน และโดยรวม มีระดับความพึงพอใจใกล้เคียงกัน

3. ผลการศึกษาผลการเผยแพร่การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัยได้ใช้โรงเรียนอนุบาลหนองหญ้าไซ (วัดหนองหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่มีสภาพปัญหาและบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนวัดสวนแตง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 และกลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6

มีผลสรุป ดังนี้

กลุ่มแรก คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1–3 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ข้อที่ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อที่ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ และข้อที่ 8 มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์การผ่านตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด

กลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ข้อที่ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ข้อที่ 4 ใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และข้อที่ 11 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หลังการพัฒนา พบว่า ผู้เรียนมีผลการประเมินตามเกณฑ์การผ่านตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80, \sigma = 0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ลำดับแรก คือ ด้านการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียน ที่ส่งผลต่อผู้เรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85, \sigma = 0.28$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.83, \sigma = 0.21$) และ อันดับสาม คือ ด้านการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการบริหารจัดการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82, \sigma = 0.19$) และเมื่อพิจารณาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีค่าระหว่าง 0.14–0.28 แสดงว่า แต่ละด้านและโดยรวม มีระดับความพึงพอใจใกล้เคียงกัน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลัก ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผล มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

การศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการพัฒนา ค่านิยมหลัก ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลการระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า สถานศึกษาควรมีการจัดดำเนินการกิจกรรม อย่างหลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมประจำวัน จัดทำโครงการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียน สอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยเปิดโอกาส ให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มากขึ้น เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ผู้เรียนบางส่วนยังขาดการพัฒนา ในเรื่อง ความเข้าใจในการแสดงความสามารถเมื่อได้ยินเพลงชาติ การอดทนอดกลั้น การเคารพ ผู้ใหญ่ การหมั่นศึกษาเล่าเรียน ความซื่อสัตย์สุจริต ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นประเด็นศึกษาในหัวข้อ การพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนที่สถานศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเกิดจากสาเหตุของปัญหาการพัฒนา ค่านิยมหลัก ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา รวมเฉลี่ย พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่

ให้ความเห็นว่า สาเหตุของปัญหาการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ส่วนหนึ่งมาจากที่บ้าน ผู้ปกครองควรมีส่วนสำคัญในการร่วมกันอบรมสั่งสอนผู้เรียนต่อเนือง ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า จากผลการประเมินค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน วัดสวนแดง ปีการศึกษา 2560 มีปัญหาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ คือ ผู้เรียน ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม (30) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2551 : 1-2) นันทนา แสนจำลาห์ (2554 : 52) และ ทำนอง ภูเกิดพิมพ์ (2556 : 124) กล่าวถึงปัจจุบันแม้ว่า ระเบียบกฎหมายจะเปิดโอกาสให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นเป็นกระบวนการ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด การศึกษา ได้แก่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วม ในการ แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจการรับผิดชอบ การวางแผน การปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดจากการบริหารงานในองค์การให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อรทัย ก๊กผล (2552 : 3-4) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็น หลักการสากลที่ได้รับการยอมรับว่า มีความสำคัญและจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย และ กฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกติกาสูงสุดของประเทศ สะท้อนเจตนารมณ์ในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชน มีกฎหมายหลายฉบับ ประกันสิทธิของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดหน้าที่ของภาครัฐในการเปิดให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม

จากงานวิจัยของ ชุตินันท์ นามวงศ์ (2556 : 79-91) มีผลการวิจัยพบว่า มีสภาพ ปัญหาโดยภาพรวมเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะในการบริหารแบบ มีส่วนร่วมด้านการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาให้มีการประชุมชี้แจงให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทางการศึกษาของสถานศึกษาและร่วมกันระดมความคิดเห็นหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ควรจัดให้มีการจัดทำ เอกสารการแก้ปัญหาในแต่ละด้านเพื่อเป็นกรอบแนวทางเดียวกัน ควรมีความจริงใจและร่วมมือกันอย่างจริงจัง และควรมีผู้ประสานงานให้แต่ละฝ่ายงาน เพื่อสะดวกในการวางแผนการดำเนินงานควรมีการประชุมวางแผนอนาคตร่วมกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนวิธีการที่ได้ตัดสินใจร่วมกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหา จากการค้นพบปัญหาต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ตามแผนเลือกแนวทางในการปฏิบัติที่ไปในทิศทางเดียวกันด้านการติดตามและประเมินผล ให้มีการพิจารณาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ โสมย์สิริ มูลทองทิพย์ (2556 : 65) มีผลการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กร โดยภาพรวม บุคลากรที่มีความผูกพันอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านมีความผูกพัน

ต่อองค์กรอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อองค์การ ความต้องการที่จะรักษาความเป็นสมาชิกขององค์การและความเชื่อมั่นและการยอมรับเป้าหมายขององค์การ

เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ พจนารถ วาดกลีน (2556 : 85–90) พบว่า

1) การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และ 2) การดำเนินงานด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยทางรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานด้านวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ นิติงษ์ แก้วกล้า (2556 : 105–111) และ นุรไอนี เจ๊ะกา (2557 : 122–143) มีผลการศึกษาวิจัยคล้าย ๆ กันคือ พบว่า แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติงานให้ทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมในการแสดงออกการตัดสินใจการให้โอกาสในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการพัฒนาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 3) ควรมีการทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมในการเสนอแนวความคิดเห็น กำหนดทิศทางการศึกษา และมีการวางแผนงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ 4) ควรมีการกระจายการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป 5) ควรมีความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นของสมาชิกในองค์กรการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรด้วยความเต็มใจให้มีการสร้างความสามัคคีขององค์กร และ 6) ควรมีการบริหารงานด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ครูผู้สอนมีการสื่อสารด้านเทคโนโลยี

นอกจากนี้ อติตยา ขาวคม (2557 : 12) และ สุวิมล หงส์วิล (2559 : 11) ยังได้ระบุเพิ่มเติมไว้อีกว่า การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือและมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในทุก ๆ ด้าน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกิจการต่าง ๆ สนับสนุน ตัดสินใจ กำหนดการวางแผนอย่างมีระบบ กำหนดนโยบาย มีการติดตามผล และประเมินผลร่วมกัน นำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงพัฒนางานในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ ธีรวิวัฒน์ หงส์กิตติยานนท์ (2557 : 101) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงานมีระดับการปฏิบัติสูงสุด และที่มีระดับต่ำที่สุด คือ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ส่วน ธัชพงศ์ มีแก้ว (2557 : 62–67) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามและจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันในองค์กรและการให้บริการ บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน จัดทำรายงานผลการดำเนินงานและประเมิน

คุณภาพการศึกษาร่วมกัน และ นิตยา แก้วแสนชัย (2557: 115–229) มีผลการวิจัยพบว่า

- 1) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจในสถานศึกษาขนาดเล็กสูงมาก ในงานวิชาการ ซึ่งมีความเหมือนกับสถานศึกษาขนาดกลาง เริ่มตั้งแต่การประชุมวางแผนงานการดำเนินงาน วิชาการ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการในการจัดการศึกษากับบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อที่จะนำไปสู่ข้อสรุป ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ชุมชนมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ ในงานบริหารทั่วไปสูง รองลงมาคือ งานบริหาร งบประมาณ เนื่องจากสถานศึกษา มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรทั้งเงินและคนต้องอาศัยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน ในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนสถานศึกษาขนาดกลาง พบว่า การมีส่วนร่วม ในการดำเนินการจะเน้นไปที่งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปแต่จะไม่เด่นชัด เหมือนสถานศึกษาขนาดเล็ก
- 3) การมีส่วนร่วมด้านรักษาผลประโยชน์ พบว่า สถานศึกษา ทั้งสองขนาด ชุมชนมีส่วนร่วมด้านการรักษาผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมด้านการติดตาม ประเมินผลพบว่า สถานศึกษาทั้งสองแห่งมีความสอดคล้องกันโดยชุมชนมีส่วนร่วม ด้านการติดตามประเมินผลมากที่สุดในงานวิชาการซึ่งเป็นงานสำคัญและเป็นผลสะท้อน การจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษา

จากการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการอบรมสั่งสอนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่หลากหลาย และขาด ความต่อเนื่อง กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา ให้เห็นว่า สถานศึกษาควรมีการจัดดำเนินการกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน หรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มากขึ้น

ผลจากการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 5 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 สถานศึกษา โดยการสังเกต ศึกษาข้อมูลเอกสารหลักฐาน และการสัมภาษณ์ระดับลึก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนพบว่า ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมสถานศึกษามีผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาและมีคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดเป้าหมาย และนโยบายในการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหาร มีขั้นตอน การดำเนินการร่วมกัน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน 5 กิจกรรม ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของท้องถิ่น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมตรวจสอบ ติดตาม 4) การร่วมประเมิน 5) การร่วมปรับปรุงแก้ไข 7) การร่วมสะท้อนผล และการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการกับโครงการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน 2) การบูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ 4) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และ 5) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประชา แก้วสวัสดิ์ (2558 : 67–79) ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับ วัชระ มะรังศรี (2558 : 90–102) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังถือได้ว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกด้วยตรงกับ ธัชพงศ์ มีแก้ว (2557 : 62–67) นิตยา แก้วแสนชัย (2557 : 115–229) นุรไอนี เจ๊ะกา (2557 : 122–143) จิรายุ พรหมจักร (2558 : 132–142) ไศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558 : 86–96) ทับทิม แสงอินทร์ (2559 : 85–87) สาธิต ปรัชญาอริยะกุล และคณะ (2560 : 134) นุชา สระสม (2560 : 153–159) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศ ของ ฮัทเซล (Hutsell, 2010 : 284) การวิจัยพบว่า หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษายังรวมถึงการดำเนินการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย บทบาทและหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ต้องมีการจัดการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จในหน่วยงานด้านการศึกษาของตนเอง และ คอทเทนนาวาร (Kottennavar, 2016 : 252) พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกและมีนัยสำคัญระหว่างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานของสถานศึกษาและเจตคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษามากกว่าเจตคติต่อวิชาชีพครู

ด้านกิจกรรมการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนทั้ง 5 สถานศึกษา เป็นสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียนนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาค่านิยมของคนไทย 12 ข้อ ตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 68) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 1–4) กำหนดไว้ว่า ค่านิยมหลักควรส่งเสริมและพัฒนาให้ครบทั้ง 12 ประการ ให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน จึงกำหนดจุดเน้นและวิธีการเรียนรู้

อย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ยังได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ คือ

1. การให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม
2. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนา ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริง ในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืนทั้งนี้ให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้น ในแต่ละระดับชั้น เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ 1) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ (ข้อ 3) และมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ (ข้อ 8) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้าน ชื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม (ข้อ 2) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม (ข้อ 4) และความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่อ อำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา (ข้อ 11) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านรักษาวินัยวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ 5) เข้าใจเรียนรู้ ประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง (ข้อ 7) และปฏิบัติตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 (ข้อ 9) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ 6) ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ 10) และการเห็น แก่ประโยชน์ส่วนรวม (ข้อ 12)

ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2557 : 2-5) กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 117) พระครูผู้สอนปริยัติธรรมวงศ์ (2557 : 13) สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 67-69) กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 31-32) และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 (2557 : 5-10) ระบุไว้ว่า การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา มีหลากหลายแนวทาง เช่น 1) การร่วม วางแผน 2) การร่วมปฏิบัติตามแผน 3) การร่วมสังเกตตรวจสอบ 4) ร่วมติดตาม 5) การร่วม ประเมิน 6) ปรับปรุงแก้ไข และ 7) ร่วมพัฒนา การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษา มีหลากหลายแนวทาง ได้แก่ 1) การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ 2) การบูรณาการในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน 4) การบูรณาการในฐานการเรียนรู้ 5) การบูรณาการในชั่วโมงชุมนุม 6) การบูรณาการกับ โครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน 7) การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม และ 8) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า การศึกษา เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ส่วนใหญ่มีการจัดทำเอกสารที่มี ความสำคัญจำเป็นในการใช้ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ ตั้งไว้ ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี คู่มือการบริหารสถานศึกษา

และบันทึกการประชุมต่าง ๆ เช่น บันทึกการประชุมครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา บันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บันทึกการประชุมผู้ปกครอง บันทึกหัวหน้าบริหารงาน 4 ฝ่าย บันทึกการนิเทศภายใน เป็นต้น รวมถึงมีโครงการที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แฟ้มโครงการหรือกิจกรรม ค่ายคุณธรรม รายงานโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม และเพิ่มรายงานการจัดกิจกรรมที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ซึ่งใช้เป็นแนวทางการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนอีกด้วย พบว่า การจัดกิจกรรมของครูผู้สอนเพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา รวมเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ การบูรณาการเข้ากับการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.67$) รองลงมา คือ การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) และ การสอดแทรกในกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) ตามลำดับ

ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปากร จุมพิช (2557 : 166–171) พบว่า

1) การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านประคอง รวมเฉลี่ยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทิศทางการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาเป็นไปตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาแตกต่างกัน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนหรือท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และเน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมหลักของผู้เรียน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ทุกสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการร่วมวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการ การประเมินปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาาร่วมกัน และการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีวิธีการหรือการดำเนินการที่หลากหลายและบูรณาการสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งการสอดแทรกในกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา และการเข้าค่ายคุณธรรม ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และผู้เรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 มีผลการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนของผู้เรียนทั้งหมด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (สวนดุสิต โพล, 2557 : 17–18) ผลการวิจัยพบว่า การจะปลูกฝัง “ค่านิยมไทยทั้ง 12 ประการ” ให้ได้ผลในทางปฏิบัติประชาชน อันดับ 1 ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเยาว์แทรกเนื้อหาในบทเรียนทุกระดับชั้น

36.41% อันดับ 2 ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะนายกรัฐมนตรี นักการเมือง ข้าราชการ 27.64% อันดับ 3 ภาครัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง จัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ 21.66% และอันดับ 4 ต้องเริ่มที่ตัวเองมีจิตสำนึกตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองที่ดี 14.29% และ ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” ร่วมกับ “ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) (ผลสำรวจของนิด้าโพล, 2557 : 17) จากผลการวิจัยสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.68 กำหนดไว้ว่า เป็นเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริต คอร์รัปชัน ร้อยละ 14.95 ระบุว่า เป็นเรื่องของการเสียสละแบ่งปัน ขาดความมีน้ำใจ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ร้อยละ 7.99 ระบุว่า เป็นเรื่องของการขาดจิตสำนึกในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและประเพณีศีลธรรมอันดีงาม ร้อยละ 4.48 ระบุว่า เป็นเรื่องของการไม่รักษากฎหมายขาดความมีระเบียบวินัย ไม่เคารพสิทธิผู้อื่นขาดความรับผิดชอบต่อสังคมร้อยละ 1.20 กำหนดว่า เป็นเรื่องของการไม่ละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา ร้อยละ 7.75 และผลการวิจัยของ กมล โปธิเย็น (2558 : 149–154) ศึกษาการจัดการเรียนรู้เพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียน ได้แก่ ปัจจัยจากตัวผู้เรียน ปัจจัยจากครูผู้สอน และปัจจัยจากสภาพแวดล้อม ความสุขของผู้เรียนจะประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความสนใจใฝ่เรียนรู้ ความพึงพอใจในการเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเอง

ทั้งนี้ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 157–167) มีผลการวิจัยพบว่า การพัฒนากลยุทธ์ การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ สุจิรัตน์ ภูพานี (2558 : 143–146) และ ดูอาร์เต (Duarte, 2008 : 120–128) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนในวันนี้เพื่อประพจน์ปฏิบัติในวันหน้าพบว่า ความเข้าใจ การรับรู้การศึกษาจริยธรรมและความคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาระดับการจัดการ ธุรกิจ โดยวิธีการวิจัยสำรวจเชิงคุณภาพและปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาโปรแกรม การจัดการ มีผลการวิจัยคือ จริยธรรมมีความสัมพันธ์กันหลายด้านมีการเชื่อมโยงระหว่าง พฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำ มีช่องว่างระหว่างอุดมการณ์กับการปฏิบัติตามจริยธรรม ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอน จริยธรรม และ วอนเดอร์ลี (Wonderly, 2009 : 254) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ผ่านทางสถาบันการศึกษา ครอบคลุม สถาบันศาสนา ลัทธิ ความเชื่อการกำหนดนโยบายจากภาครัฐ สื่อมวลชน ชุมชน และบุคคล ที่เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา รวมทั้ง เครตเทนาว์ แคมเบลล์ และเฮิร์ตซ์ (Krettenauer, Campbell & Hertz, 2013 : 157) ศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนากระบวนการสร้างความดี มีคุณธรรม ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างความดีมีคุณธรรมควรส่งเสริมผ่านครอบครัว ศาสนา และชุมชน พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ทำได้โดยผ่านรูปแบบ การสอนและการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อมวลชน

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการยกร่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า สามารถสรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยมีตัวแทนผู้นำศาสนาในท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และสถานประกอบการ เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ด้วย โดยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 4 กิจกรรม ดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมติดตาม และ 4) การร่วมสะท้อนผล และการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และ 4) การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียน ตามแนวคิดของ ดูบริน (Dubrin, 2006 : 165) สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการพัฒนาองค์กรด้วยการเสริมสร้างพลังของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถ ตระหนักถึงคุณค่าของตัวเองการสร้างแรงจูงใจเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพรวมทั้งการตัดสินใจ และการมอบอำนาจเพื่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พลับ (Plumb, 2015 : 115-123) พบว่า ผู้อำนวยการฝ่ายมีแนวโน้มสูงว่าน่าจะมียุทธศาสตร์ และมีส่วนร่วมในคณะทำงานด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษารวมทั้งในการมีส่วนร่วม ด้านการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานสถานศึกษาด้วย ส่วนผลการวิจัยของ โคนโลน (Conlon, 2013 : 341) ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ของตนเองของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษากลุ่มที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการและกลุ่มที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการ เกิดการถ่ายโอนความรู้จากภายนอกองค์กรสู่การพัฒนาทักษะความชำนาญ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 157-163) กล่าวถึงการพัฒนาค่านิยมหลักที่ดีและเหมาะสม จะต้องใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เน้นให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมติดตามผลซึ่งจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาค่านิยมหลัก จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี และจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษารวมเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทศพล ธีระพร (2559 : 145-151) พบว่า สภาพการบริหารเครือข่าย รวมเฉลี่ยมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพในระดับมาก และผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า รวมเฉลี่ยกลุ่มผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับนุชา สระสม (2560 : 153-159) ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม ใน“การบริหารแบบ

บ้าน วัด สถานศึกษา ” มี 5 ลักษณะ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยยึดหลักความอาวุโส 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานโดยให้เกียรติผู้ที่มีบารมีหรือผู้ที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนใหญ่ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการตามความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนา 4) การมีส่วนร่วมในการประสานประโยชน์ร่วมกัน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแบบกัลยาณมิตร โดยมีผลความสำเร็จของการมีส่วนร่วมใน “ การบริหารแบบบ้าน วัด สถานศึกษา ” เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มาตรฐานผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพสถานศึกษา และ เป็นไปตามความคาดหวังของชุมชน

แสดงให้เห็นว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม และรายการปฏิบัติตามร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ได้ผ่านการดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปตามลำดับ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเนื้อหาที่ศึกษาประกอบด้วย แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน โดยใช้การมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยนำข้อมูลจากการศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มากำหนดองค์ประกอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา แล้วนำมาয়กร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา จึงปรากฏผลว่า ขั้นตอนการบริหารที่ได้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นกรอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ดังนั้น การพัฒนาสถานศึกษาจะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลในการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาสังเคราะห์เป็นร่างกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาจากบริบทจริง ส่วนผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน โดยผู้วิจัยนำแนวคิดการพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ข้อ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาพัฒนาเป็นร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ ข้อ 1 รักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์ ข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ข้อ 8 ระเบียบวินัย เคารพกฎหมายผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ และข้อ 11 มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำหรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

จากนั้นเพื่อให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา มีความเป็นรูปธรรมสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติกิจกรรม ที่สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาให้เกิดคุณภาพอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของเชี่ยวชาญดำเนินการพิจารณาร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่สามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้ ประกอบด้วย ปกคำนำ สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพ คำชี้แจง ประกอบด้วย 1) หลักแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 2) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 3) แนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 4) แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 5) แนวทางการนำการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาไปใช้ 6) บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 7) แนวทางการวัดและประเมินผล บรรณานุกรม ภาคผนวก และเอกสารประกอบ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้วิจัยได้ศึกษาทำการสังเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลได้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การร่วมวางแผน 2) การร่วมปฏิบัติ 3) การร่วมติดตาม 4) การร่วมสะท้อนผล และการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) การบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การบูรณาการเข้ากับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การสอดแทรกในกิจวัตรประจำวัน และ 4) การบูรณาการกับโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โศภิตา คล้ายหนองสรวง (2558 : 86-96) ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ ธัชพงศ์ มีแก้ว (2557 : 62-67) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และแนวทางในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารควรตระหนักในเรื่องการมีส่วนร่วมในการติดตามและจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความผูกพันในองค์กร และการให้บริการบุคลากรควรมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายของสถานศึกษาร่วมกัน บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผล การดำเนินงานและประเมินคุณภาพการศึกษา ร่วมกัน และงานวิจัยของ นิตยา แก้วแสนชัย (2557: 115-229) พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือชุมชนมากที่สุด ในงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานสำคัญและเป็นผลสะท้อนการจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษา

จากนั้นผู้วิจัยได้นำร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ไปตรวจสอบคุณภาพร่างคู่มือการบริหารแบบ มีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา และนำร่างคู่มือฯ ไปทดลองใช้ร่างคู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา พบว่า สามารถทำให้ผู้เรียน มีการปฏิบัติตามค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิลปากร จุมพิช (2557 : 166-171) พบว่า 1) การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของผู้เรียนโรงเรียนบ้านประคอง โดย ภาพรวมเฉลี่ย มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รวมถึงการสร้างความร่วมมือประเมิณผลเพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนา นอกจากความร่วมมือของผู้ปกครองกับครูผู้สอนในการพัฒนาคุณธรรม ของผู้เรียนแล้ว ชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 157-167) ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลัก ของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติมีความเหมาะสม การประเมินการพัฒนากลยุทธ์ การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ ในระดับมากเช่นเดียวกับ ศุจิรัตน์ ภูผานี (2558 : 143-146) พบว่า การปฏิบัติตนตามค่านิยม พื้นฐาน 12 ประการของผู้เรียน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ อุไร จักษ์ตรีมงคล (2558 : 117-121) มีผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกด้วยการวิเคราะห์สถิติ เปรียบเทียบค่าที (T-test) ข้อคำถามที่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและคะแนน ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ คะแนนรวมในแต่ละคุณลักษณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดสวนแดง ปีการศึกษา 2563 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติตาม ค่านิยมหลักของผู้เรียน ทั้ง 6 ข้อนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินค่านิยมหลัก ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 3) กำหนดไว้ ดังนี้ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประเมิณเฉพาะข้อที่ 1, 3 และ 8 ส่วนผู้เรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 ประเมิณเฉพาะข้อที่ 2, 4 และ 11 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่า คู่มือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ที่พัฒนาขึ้น จากการอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายกลุ่ม และดำเนินการวิจัยโดยเน้นการ มีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้นำศาสนาในท้องถิ่น คณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น และสถานประกอบการ

สามารถทำให้ค่านิยมหลักของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หลังการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด เช่นเดียวกัน

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (2559 : 85-87) ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อัญชลี อุดรทิจ และคณะ (2559 : 132) ปาริชาติ สุนทร (2559 : 153-157) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนผลการวิจัยของ สาธิต ปรัชญาอริยะกุล และ คณะ (2560 : 134) พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 157-167) ผลการวิจัยพบว่าการขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเหมาะสม การพัฒนากลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซัลโคว์สกี และ เดียคิน (Sulkowski & Deakin, 2009 : 154-166) ผลการวิจัยพบว่าการปลูกฝังความคิดด้านพฤติกรรม และระเบียบวินัยนักเรียนโดยวิธีการแบบสอบถามซึ่งจัดทำขึ้น เพื่อวัดคุณค่าของนักเรียนที่ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม ความใฝ่ฝันจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรม โดยเน้นความเป็นตัวของตัวเองและธรรมชาติของนักเรียน มีผลการยืนยันในเชิงบวกระหว่างคุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมการเรียน แต่ก็ยังเกี่ยวข้องกับสถาบันสังคมและระดับการแสดงความเป็นส่วนตัวซึ่งส่วนเหล่านี้ จะมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการเรียนจากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศได้ และสอดคล้องกับ ซิมอส (Simos, 2012 : 65) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ผ่านทางสถาบันการศึกษา ครอบครัว สถาบันศาสนา ลัทธิความเชื่อ การกำหนดนโยบายจากภาครัฐ สื่อมวลชน ชุมชน และบุคคลที่เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมปรากฏว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญายังส่งผลต่อความคงทนของพฤติกรรมทางสังคม (Social behavior) สูงกว่าการใช้วิธีฝึกอบรมทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วอนเดอร์ลี (Wonderly, 2009 : 254) ก็มีผลการวิจัยออกมาเช่นกัน พบว่า แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านทางสถาบันการศึกษา ครอบครัว สถาบันศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ การกำหนดนโยบายจากภาครัฐ สื่อมวลชน ชุมชน และบุคคลที่เป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา

ทั้งนี้ อุไร จักร์ตรีมงคล (2558 : 117–121) ได้ทำการพัฒนามาตรประเมิน ค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 157–167) การวิจัยกลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และ นิตยา แก้วแสนชัย (2557: 115–229) ได้ศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาให้อำนาจตัดสินใจของ ชุมชนในการมีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่การประชุมวางแผนงาน การดำเนินงานวิชาการเปิดโอกาส ให้คณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าร่วมประชุมวิเคราะห์สภาพปัญหาและ ความต้องการ ในการจัดการศึกษากับบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อที่จะนำไปสู่ข้อสรุปในการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุตินันท์ นามวงศ์ (2556 : 79–91) นิตพงษ์ แก้วกัลยา (2556 : 105–111) พจนารถ วาดกลิ่น (2556 : 85–90) นุรไอนี เจ๊ะกา (2557 : 122–143) สาธิต ปรัชญาอริยะกุล และ คณะ (2560 : 134) และ ระวีวรรณ หงส์กิตติยานนท์ (2557 : 101) มีผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกันไปในทิศทางเดียวกัน คือ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของงานมีระดับการปฏิบัติสูงสุด และที่มีระดับต่ำที่สุด คือ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน ส่วน จิรายุ พรหมจักร (2558 : 132–142) ได้ศึกษาผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โคลเบิร์ก (Kohlberg, 2012 : 315) และไซมอน (Simos, 2012 : 65) ศึกษาผลการวิจัยด้านการปลูกฝังคุณธรรม พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณธรรมจริยธรรมทำได้ โดยผ่านรูปแบบการสอนและการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ และ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อมวลชน ส่วน เฉิง และไหง (Cheung & Ngai, 2013 : 156) ฮาคอร์ท และ โบแกร์ตส์ (Hakvoort & Bogaerts, 2013 : 112–178) เซฟ และคณะ (Suveg et al, 2017 : 89) ได้ใช้วิธีการปรับพฤติกรรมทางปัญญาแบบบูรณาการ (Cognitive Behavioral Integrated Treatment : CBIT) รวมทั้ง นิวแมน นีแชมแมนวิล และ ที (Newman, Neesham, Manville, & Tse, 2017 : 128–129) ได้ทำการวิจัยพบว่า พนักงาน ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่มความเป็นผู้นำอยู่ในระดับสูงมีความมุ่งมั่นต่อองค์กร มีผลลัพธ์ของงาน และมีพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมในระดับสูงเช่นกัน

ผลการวิจัยความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้แสดงว่า การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ไม่ใช่เรื่องของใครคนใดคนหนึ่งที่จะรับผิดชอบแต่เป็นเรื่อง ของทุกคนที่จะต้องร่วมด้วยช่วยกันสร้างสรรค์ และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข กระบวนการมีส่วนร่วม การสร้างกระบวนการเรียนรู้ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนประถมศึกษา ได้เอาใจใส่ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างจริงจัง

และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชพงศ์ มีแก้ว (2557 : 62–67) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศพล ธีระพร (2559 : 145–151) และสอดคล้องกับ นุชา สระสม (2560 : 153–159) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล โพธิเย็น (2558 : 149–154) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เพื่อนำความสุขสู่ผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ครูผู้สอน จะต้องให้ความสนใจแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ และบรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความสุขของผู้เรียนเป็นอารมณ์หรือความรู้สึกของผู้เรียนที่เกิด ความพึงพอใจ เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนเกิดความรู้สึกสบายใจขณะเรียน รวมทั้งผลการวิจัยของ อัญชลี อุตรกิจ และคณะ (2559 : 132) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ การปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ เลวิส (Lewis, 2010 : 189–195) ฮัทเซล (Hutsell, 2010 : 284) โคนโลน (Conlon, 2010 : 341) และ ปลัมป์ (Plumb, 2011 : 203) ยังได้ทำการศึกษา วิจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา และ ซัลโควสกี และ เดียคิน (Sulkowski & Deakin, 2009 : 154–166) ผลการวิจัยพบว่า การปลูกฝังความคิด ด้านพฤติกรรม และระเบียบวินัยนักเรียนโดยวิธีการแบบสอบถาม ซึ่งจัดทำขึ้น เพื่อวัดคุณค่า ของนักเรียนที่ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม ความใฝ่ฝันจุดเริ่มต้นของวัฒนธรรม โดยเน้นความเป็น ตัวของตัวเองและธรรมชาติของนักเรียน มีผลการยืนยันในเชิงบวกระหว่างคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมการเรียน แต่ก็ยังเกี่ยวข้องกับสถาบันสังคมและระดับการแสดงความเป็นส่วนตัว ซึ่งส่วนเหล่านี้ จะมีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการเรียน อีกทั้งผลการวิจัยของ ฮาคอร์ท และ โบแกร์ตส์ (Hakvoort & Bogaerts, 2013 : 112–178) ผลการวิจัยพบว่า การใช้วิธีการปรับ พฤติกรรม ทางปัญญา ร่วมกับการใช้ดนตรีบำบัดตามทฤษฎีการเรียนรู้ทั่วไป (GLM) สามารถ ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาพัฒนาอารมณ์เชิงบวกเพิ่มทักษะการจัดการตนเองลดความก้าวร้าว และความโกรธ และเพิ่มทักษะทางสังคมได้ และนอกจากนี้ เซฟ และคณะ (Suveg et al, 2017 : 89) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลของการปรับพฤติกรรมทางปัญญาแบบเน้นอารมณ์ (Emotion-focused Cognitive Behavioral Therapy : ECBT) กับการปรับพฤติกรรม ทางปัญญาแบบดั้งเดิม (Cognitive Behavioral Therapy : CBT) เพื่อพัฒนาการควบคุม อารมณ์ ลดความวิตกกังวลทางสังคม เพิ่มพฤติกรรมเอื้อต่อสังคมและทักษะทางสังคม ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นตอนต้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ใช้ การปรับพฤติกรรมแบบ ECBT มีคะแนนการควบคุมอารมณ์ความวิตกกังวล และทักษะทาง สังคมหลังทดลองสูงกว่ากลุ่มที่ใช้ CBT อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย

ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุจิรัตน์ ภูผานี (2558 : 143-146) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 12 ประการของผู้เรียนสถานศึกษา ตามความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาและครูผู้สอนจำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ที่ปฏิบัติการสอน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนตามค่านิยมพื้นฐาน 12 ประการของผู้เรียน รวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน ด้านกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ ด้านใฝ่หาความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียน ด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม ด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ด้านเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย ด้านมีระเบียบวินัย เคารพ กฎหมาย ด้านปฏิบัติตามพระราชดำรัส ด้านรู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ และด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ไม่แตกต่างกัน และทั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kohlberg, 2012 : 315) มีผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมทำได้โดยผ่านรูปแบบการสอนและการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อมวลชน

ผลการเผยแพร่การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลการเผยแพร่การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลหนองหญ้าไซ (วัดหนองหลวง) ปีการศึกษา 2564 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติตามค่านิยมหลักของผู้เรียน ทั้ง 6 ข้อนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอผลการประเมินค่านิยมหลักตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 3) กำหนดไว้ ดังนี้ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ประเมินเฉพาะข้อที่ 1, 3 และ 8 ส่วนผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ประเมินเฉพาะข้อที่ 2, 4 และ 11 สูงกว่าก่อนการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น จากการอาศัยความร่วมมือจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา สามารถทำให้ค่านิยมหลักของผู้เรียนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน ได้แก่ กลุ่มแรกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 หลังการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด และกลุ่มที่สองชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 หลังการใช้คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมดเช่นเดียวกัน

สอดคล้องกับโคภิตา คล้ายหนองสรวง (2558 : 86–96) ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมเฉลี่ยและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา 3) โดยภาพรวมเฉลี่ยและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 4) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ ผลการวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ (2559 : 85–87) พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมาก และวัชระ มะรังศรี (2558 : 90–102) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็น ที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน พบว่า โดยภาพรวมเฉลี่ยและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนจำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมเฉลี่ยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความพึงพอใจต่อการใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.15$) เนื่องจากการกระตุ้นให้บุคลากรทั้งในสถานศึกษาและชุมชนได้เกิดความตระหนัก ในการประเมินและพัฒนาการการมีส่วนร่วมร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kohlberg, 2012 : 315) พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมทำได้โดยผ่านรูปแบบ การสอนและการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมผ่านสื่อมวลชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชมอน (Simos, 2012 : 65) มีผลการวิจัย พบว่า แนวทาง การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ผ่านทางสถาบันการศึกษา ครอบครัว สถาบันศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ การกำหนดนโยบายจากภาครัฐ สื่อมวลชน ชุมชน และบุคคลที่เป็นศูนย์รวมแห่ง ศรัทธา ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมปรากฏว่า การปรับพฤติกรรมทางปัญญาส่งผลต่อ ความคงทนของพฤติกรรมทางสังคม (Social behavior) สูงกว่าการใช้วิธีฝึกรวมทักษะ ทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ เลวิส (Lewis, 2010 : 189–195)

ก็ยิ่งพบอีกว่า เมื่อมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ให้การทำงานมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิก ต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบของการวิจัยที่พบว่า การพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนหลังการพัฒนา ผู้เรียนมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด คือ ผู้เรียนมีผลการประเมินระดับ ดีเยี่ยม (3) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของผู้เรียนทั้งหมด โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควร กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด นำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น มาใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาที่เปิดการสอนในระดับประถมศึกษา ควรนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่นจากการวิจัยครั้งนี้ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา ทั้งนี้จากข้อค้นพบของการวิจัย ที่พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนา ค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

2. สถานศึกษาควรที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและ กำหนดบทบาทสำคัญในการที่จะทำให้การดำเนินการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ให้มีความต่อเนื่องโดยต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักของสถานศึกษา เนื่องจากข้อค้นพบจากงานวิจัย ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้อย่างดีเยี่ยม

3. สถานศึกษาควรกำหนดระดับชั้นและค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ให้ชัดเจน เนื่องจากข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาสูงขึ้นได้ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียน ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรก คือ ผู้เรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ได้รับการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียน ข้อ 1 ข้อ 3 และ ข้อ 8 กลุ่มที่สอง คือ ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 แสดงให้เห็นว่า คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น จากการอาศัย

ความร่วมมือจากบุคลากรหลายกลุ่ม สามารถพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากข้อค้นพบจากงานวิจัยมีคุณภาพ แต่เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดผลเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปบูรณาการใช้กับหน่วยงานอื่น ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้ และเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติให้แก่สถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในอนาคต

3. เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะผู้เรียนระดับประถมศึกษา ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจขยายไปสู่ระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น